

Pohjois-Savon

alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma
2023—2027

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Mahdollisuudet kasvavat maaseudulla

Pohjois-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027

Pohjois-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027 **“Mahdollisuudet kasvavat maaseudulla”** perustuu Suomen kansalliseen CAP-suunnitelmaan* sekä alueellisiin vahvuuksiin ja kehittämistarpeisiin.

CAP-suunnitelman tavoitteena on mahdollistaa aktiivinen ja kestävä ruuantuotanto sekä elinvoimainen maaseutu Suomessa. Suunnitelmassa korostuvat erityisesti ilmasto- ja ympäristötavoitteet. Alueellisen kehittämissuunnitelman toimeenpanosta vastaa Pohjois-Savon ELY-keskus.

Suunnitelman toteutusta rahoitetaan osaksi EU:n maaseuturahastosta, lisäksi kansallisessa rahoituksessa on valtion ja kuntien rahaa. Mukana on myös toimijoiden omaa rahoitusta.

* CAP-lyhenne tulee sanoista Common Agricultural Policy, EU:n maatalouspolitiikka

Pohjois-Savossa myös Leader-ryhmät rahoittavat paikallisia hankkeita ja yritysten kehittämistä. Leader-ryhmät valitsevat rahoitettavat toimet paikallisten kehittämisstrategioiden painopisteiden mukaisesti. Pohjois-Savossa toimii neljä eri kehittämissyhdystystä:

- Kehittämissyhdystys Kalakukko ry,
- Kehittämissyhdystys Mansikka ry,
- Kehittämissyhdystys Ylä-Savon Veturi ry ja
- SavonLuotsi Leader ry.

Pohjois-Savoon kuuluvassa Joroisissa Leader-rahoitusta myöntää SavonLuotsi Leader ry. Pohjois-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027 on luettavissa ja ladattavissa kokonaisuudessaan ELY-keskuksen verkkosivuilta.

ely-keskus.fi ► Pohjois-Savo ► Elinkeinot ► Maaseutuelinkeinot ► Maaseudun kehittäminen

Muista valita sivulle tulevasta alasve tovalikosta Pohjois-Savo nähdäksesi alueellista tietoa!

Pohjois-Savon
alueellinen maaseudun
kehittämissuunnitelma
2023–2027

Pohjois-Savon kehittämissuunnitelman tavoitteena on:

- vahvistaa kannattavaa, kestäväää ja kehittyvää maataloutta sekä ruokajärjestelmää,
- lisää osaamista,
- edistää yrittäjyyttä ja
- kehittää toimintaympäristöä

Kehittämissuunnitelman painopisteet ovat:

1. kestävä ja kehittyvä ruokajärjestelmä
2. ympäristö ja ilmasto
3. elinvoimainen maaseutu

Läpileikkaavina teemoina toimenpiteissä huomioidaan osaamisen, digitalisaation ja innovaatioiden edistäminen alueen strategisissa painopisteissä.

Pohjois-Savon maaseudun kehittämissuunnitelma on laadittu alueen toimijoiden kanssa yhteistyössä huomioiden maakuntaohjelman, rakennerahasto-ohjelman sekä Leader-ryhmien paikallisten kehittämisstrategioiden painotukset ja tavoitteet.

Pohjois-Savon visio 2027

Pohjois-Savo on eurooppalaisittain tunnettu, alueelliseen tuotantoon pohjautuva, vetovoimainen ruokamaakunta. Ilmasto- ja ympäristötavoitteet on liitetty osaksi elinkeinojen kehittämistä taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys huomioiden. Uudistumiskykyinen ja innovatiivinen maaseutuyrittäjyys sekä kehittyvä biotalous ovat keskeinen osa elinvoimaista maaseutua. Tutkimus- ja koulutusosaaminen vahvistavat elinvoimaisuutta.

Painopiste 1:

Kestävä ja kehittyvä ruokajärjestelmä

Vahvistetaan kannattavaa, kestävää ja kehittyvää maataloutta sekä ruokajärjestelmää.

Kestävällä ja kehittyvällä maataloudella ja elintarviketuotannolla varmistetaan huoltovarmuus myös erilaisten kriisien kohdatessa.

Elintarvikealan liikevaihto on ollut kasvusuunnassa ja laadukkaille, lähellä tuotetuille elintarvikkeille on kysyntää. Elintarvikkeiden vientimarkkinat ovat muuttuneet edellisvuosien aikana merkittävästi, mikä on johtanut muun muassa maidon- ja lihan- tuotannon rajoitteisiin ja osaltaan heikentänyt tilojen kannattavuutta. Edellytyksenä ruokajärjestelmän kehittymiselle ja kestäville tuotannolle on kannattavuuden parantuminen myös alkutuotannossa, jotta ruokaa tuottavia tiloja olisi myös jatkossa.

Pohjois-Savo on
valtakunnallisesti merkittävä
maidon-, lihan- sekä
marjantuottajamaakunta ja
koko elintarvikeketju on tärkeä
työllistäjä alueella.

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Tavoitteena on, että:

- alkutuotannon liiketaloudellinen kannattavuus paranee ja että alkutuotannolla on jatkuvuutta. Edellytyksenä jatkuvuudelle on se, että tuotanto on kestävä ja kehittyvä
- viljelijöiden osaaminen vahvistuu vastaamaan alan kehittämishaasteisiin ja tuotantotavoitteisiin
- osaaminen ja ammattimaisuus elintarvikealalla kasvaa ja yritysten kehittymismahdollisuudet paranevat
- yhteistyö ruokajärjestelmän eri toimijoiden välillä syvenee
- uuden tiedon, tuotekehitysosaamisen ja teknologian saatavuus sekä tuotekehitysprosessien kokonaisuus paranee
- pohjoissavolaisia tuotteita saadaan kotimaisille ja kansainvälisille markkinoille

Alueelle laaditun Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toimenpiteillä edistetään ympäristö- ja ilmastopainopisteen tavoitteiden toteutumista.

Painopiste 2: Ympäristö ja ilmasto

Edistetään vähähiilistä taloutta ja hillitään ilmastomuutosta. Tuetaan kestävää ja kannattavaa metsäketjua, ympäristönhoitoa ja biokiertotalouden ratkaisuja sekä ilmastomuutokseen sopeutumista.

Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta niin maa- ja metsätaloudessa kuin muussa yritys-toiminnassa edistää vähähiilistä taloutta ja ilmastomuutoksen hillintää. Maa- ja metsätalous tuottavat biotalouden ratkaisuja ilmastomuutoksen haasteisiin. Kestävä metsien käyttö paitsi edistää hiilensidontaa auttaa myös varastoimaan hiiltä pitkäaikaisesti esimerkiksi puurakenteisiin. Metsien monikäyttö tarjoaa mahdollisuuksia myös luontomatkailuun ja virkistyskäyttöön.

Viljelymenetelmiä kehittämällä ja osaamista lisäämällä voidaan parantaa ravinteiden kierrätystä ja hiilensidontaa peltomaahan, lisätä luonnon monimuotoisuutta sekä tehostaa sadontuottoa. Viljelykiertojen kytkeminen biotalouteen laajemmin tuo mahdollisuuksia hajautettuun energiantuotantoon, energiaomavaraisuuteen sekä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen.

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Tavoitteena on, että:

- hiilensidonta lisääntyy maa- ja metsätaloudessa ja hiiltä varastoituu pitkäaikaisesti esimerkiksi puurakentamiseen
- peltomaiden multavuus lisääntyy ja eroosio vähenee
- maa- ja metsätaloudesta peräisin oleva vesistökuormitus pienenee
- luonnon monimuotoisuudelle arvokkaat perinnebiotoopit ja kulttuurimaisemat säilyvät
- ilmasto- ja ympäristötavoitteet on liitetty osaksi elinkeinojen kehittämistä taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys huomioiden

Painopiste 3: Elinvoimainen maaseutu

Parannetaan maaseudun elinvoimaa ja saavutettavuutta sekä tuetaan maaseutuyrittäjyyttä.

Maaseudun elinvoimaisuuden edellytyksenä uudistuva ja vetovoimainen toimintaympäristö, jossa yrittäjyyttä, monipaikkaisuutta ja vapaa-ajantoimintoja tuetaan ja palvelut ovat saavutettavia.

Biotalousliiketoimintaa on luonnollista kehittää maaseutualueilla, missä biotalouden raaka-aineita, ekosysteemejä ja osaamista on lähellä. Toimialojen ylittävällä yhteistyöllä on mahdollista tunnistaa uudenlaisia tuotteita, palveluita ja markkinoita.

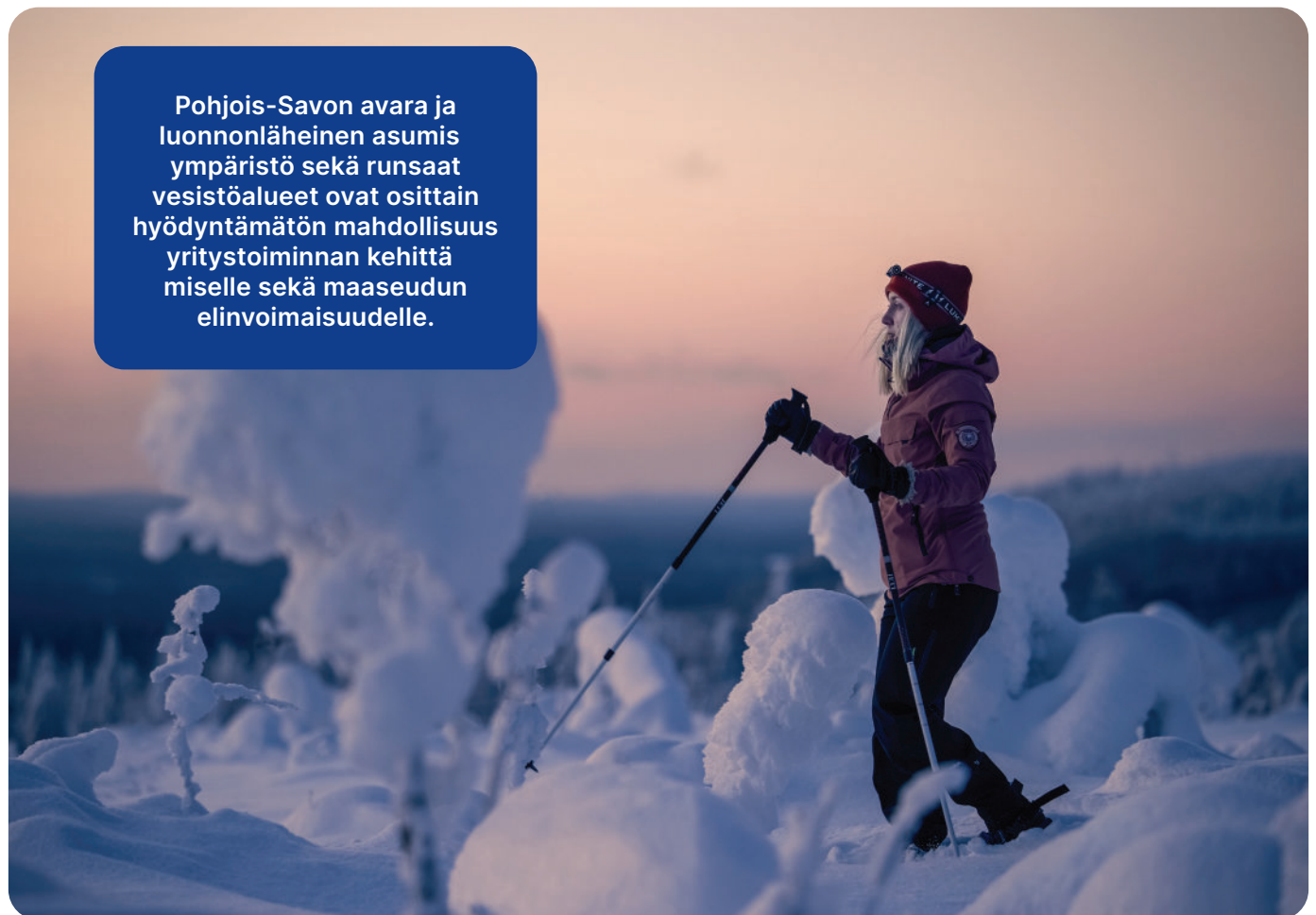
Nopeilla tietoliikenneyhteyksillä luodaan maaseutualueille menestymisen mahdollisuuksia ja yritystoiminnan edellytyksiä. Parantamalla laajakaistayhteyksiä voidaan edistää maaseutualueiden työpaikkakehitystä.

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Tavoitteena on, että:

- maaseutualueille syntyy uutta liiketoimintaa ja uusia yrityksiä, ja olemassa olevien yritysten toimintamahdollisuudet paranevat
- maaseutuyrittäjyys on monipuolista ja uudistuvaa
- yrityksissä hyödynnetään laajalti maakunnan tutkimus- ja koulutusosaamista
- yrityksiin löytyy jatkajia
- Pohjois-Savon maaseutualueilla on kattavat laajakaistayhteydet
- digitaalisuutta hyödynnetään palvelutuotannossa

Pohjois-Savon avara ja luonnonläheinen asumisympäristö sekä runsaat vesistöalueet ovat osittain hyödyntämätön mahdollisuus yritystoiminnan kehittämiseksi sekä maaseudun elinvoimaisuudelle.

Maaseudun kehittämisen tuet

Pohjois-Savon ELY-keskus tukee maatalojen, maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta harjoittavien pienyritysten ja maaseudun yritysten investointeja sekä kehittämistä. Myönnämme tukea myös elinkeinoja kehittäville ja maaseudun elinvoimaisuutta lisääville hankkeille. Pohjois-Savo on kokonaisuudessaan EU:n maaseuturahoituksen toteutusaluetta lukuun ottamatta maaseudun yritystuissa Kuopion keskusta-aluetta.

Tuet maataloille

ELY-keskus myöntää tukia maatalojen investointeihin ja toiminnan kehittämiseen.

- Investointitukien avulla pyritään kehittämään ja tukemaan maatalojen rakennetta ja kilpailukykyä.
- Nuoren viljelijän aloitustuella rahoitetaan maataloja sukupolven- ja omistajanvaihdoksissa.
- Ei-tuotannollisen investoinnin korvausta voi hakea kosteikkojen perustamiseen sekä perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaukseen ja aitaamiseen.
- Neuvo on maatalojen neuvontajärjestelmä, jonka neuvontapalvelut on tarkoitettu kaikille viljelijöille.
- Tukea on myös saatavilla maataloille, jotka monipuolistava toimintaansa maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan.

Yritystuki

Maaseudun yritystukea voi saada yritystoiminnan kehittämiseen, käynnistämiseen ja investointeihin sekä investoinnin edellytysten selvittämiseen. Tukea myönnetään mikro- ja pienyrityksille sekä maataloustuotteiden jalostusyrityksillä myös keskikokoisille yrityksille. Tukea voivat saada niin aloittavat kuin laajentavatkin yritykset.

Kehittämistuki

- Aloittavalle tai toimivalle yritykselle (ei maa- ja metsätalous)
- Yritystoiminnan kehittämiseen (esim. tuotteiden, teknologioiden, ICT:n, markkinoinnin, viennin ja osaamisen kehittämiseen)
- Pääpaino ulkopuolisen asiantuntemuksen hankinnassa (konsultointi)
- Tuki 50 %, 5 000-100 000 € kustannuksiin.

Käynnistämistuki

- Maatilalla harjoitettavaan maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoiminnan käynnistämiseen
- Tavoitteena vähintään 15 000 € vuotuinen liikevaihto
- Yritystoiminta yhdessä maa- ja metsätalouden kanssa tuo pääasiallisen toimeentulon yrittäjälle
- Tuki 10 000 € kustannuksiin.

Investointituki

- Mikro- ja pienyritysten sekä maatilakytöntäisen yritystoiminnan investoinnit
- Aloittaville ja laajentaville yrityksille
- Tukitasoon vaikuttavat muun muassa yrityksen koko, maaseututyyppi, sekä hankkeen toimiala
- Tuki jakautuu kolmeen ryhmään:

- *Uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investoinnit*
- *Maatalous- ja luonnontuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen investoinnit*
- *Mikro- ja pienyritysten sekä monialaisten maatilojen investoinnit*

- Käyttöomaisuusinvestoinnit (koneet, laitteet, kalusto, rakennukset sis. rakentamisen)
- Aineettomiin investointeihin, kuten ohjelmistojen, patenttien ja valmistusoikeuksien hankintaan.
- Tukitasojen porrastus maaseututyypeittäin ja tukivöhykkeittäin 20-50 %
- Myös investointien toteutettavuustutkimuksiin (tuki 50 %, 3000-50 000 €)

Investoinnilla tulee olla olennaista merkitystä yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehitymiselle. Maaseudun yritystukea on mahdollista hakea myös Leader-ryhmästä. Leader-ryhmät rahoittavat pääasiassa paikallisilla markkinoilla toimivien alkavien yritysten käynnistystä ja kehittämistä ja investointeja.

Yritys- ja viljelijäryhmähankkeet

- Yritys- tai viljelijäryhmälle, johon kuuluu 3–10 yritystä tai viljelijää
- Ryhmä kehittää toimintaansa yhdessä sekä yrityskohtaisesti
- Tavoitteena voi olla esim. tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyö tai tuoteperheen suunnittelu.
- Hanketta voi hallinnoida esim. neuvontajärjestö tai kehittämissyhtiö
- 75 % tukitaso

Hanketuki

Kehittämishankkeilla voi toteuttaa ideoita, jotka parantavat maaseudun elinkeinoja, palveluja ja elämänlaatua. Hankkeen tuloksista hyötyvät maaja metsätalousyrittäjät sekä muut maaseudun yrittäjät, yhteisöt ja asukkaat. Hanketukea voivat hakea julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt. Tukea voidaan myöntää esimerkiksi palkkakustannuksiin, asiantuntijoiden palkkioihin tai ostopalvelujen hankintaan, matkakustannuksiin ja muihin hankkeen kustannuksiin.

Kehittämishanke voi olla:

Koulutusta ja/tai tiedotusta (koulutushanke tai tiedonvälityshanke)

Toimenpiteet voivat olla esimerkiksi ammatillista ryhmäkoulutusta yrittäjille liiketoiminnan kehittämisestä, tiedonvälitystä yrittäjille ja asukkaille uusista palvelumenetelmistä tai energia- ja ympäristötietouden lisäämisestä.

Tukitaso sisällöstä riippuen 70–100 %.

Yhteistyötä elinkeinojen kehittämiseksi (yhteistyöhanke)

Hankkeessa voidaan kehittää osapuolten aitous yhteistyönä esimerkiksi uusia tuotteita ja menetelmiä biotaloudessa tai energian säästöä ja ympäristön tilaa parantavia menetelmiä tai mikroyritykset voivat kehittää toimialansa kannattavuutta.

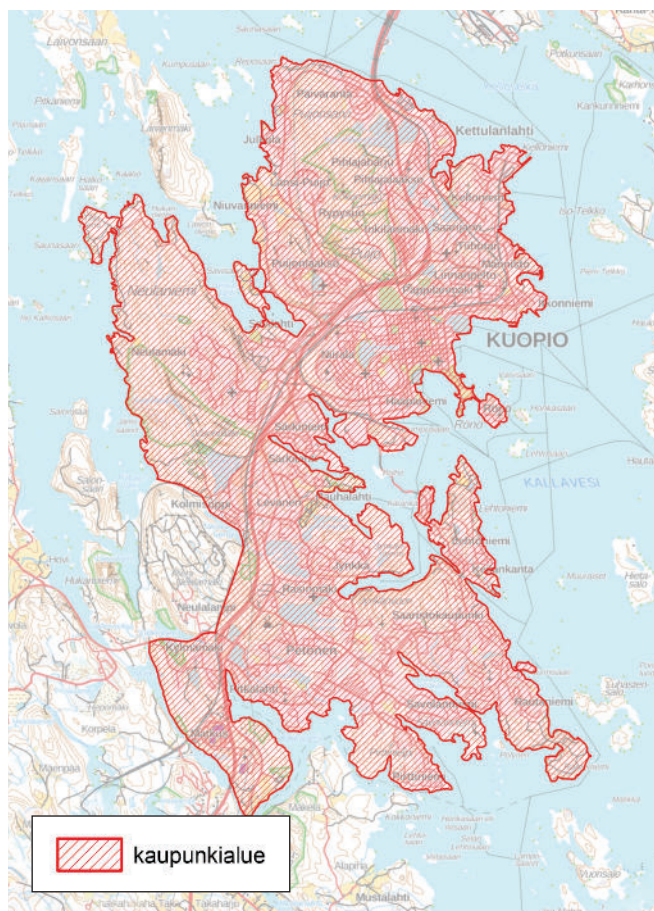
Tukitaso sisällöstä riippuen 60–100 %.

Maaseudun palvelujen ja kylien kehittämistä tai investointeja (yleishyödyllinen kehittämis- tai investointihanke)

Hankkeessa voidaan esimerkiksi kehittää uusia tapoja tuottaa maaseudun palveluja, lisätä maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja toimintaa, parantaa asuinympäristöä, yhteisten tilojen turvallisuutta tai energiatehokkuutta.

Tuemme myös kyläverkkojen rakentamista, yleishyödyllisiä investointeja, joilla edistetään vesihuoltoa, vesistöjen hoitoa, luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen kestävä hoitoa.

Tukitaso sisällöstä riippuen 65–100 %.

Kaupunki-maaseutualueen raja Pohjois-Savossa 2023–2027

Hae rahoitusta

Ota yhteyttä Pohjois-Savon ELY-keskuksen asiantuntijaan ja esitä ideasi. Asiantuntija neuvovat hakemuksen tekemisessä.

Tee hakemus sähköisesti Hyrrä-asiointipalvelussa osoitteessa hyrra.ruokavirasto.fi.

Kirjautuaksesi Hyrrään tarvitset Suomi.fi-tunnisteen, jonka voit hakea osoitteesta suomi.fi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pohjois-Savon ELY-keskuksen asiantuntijoiden yhteystiedot löydät ELY-keskuksen nettisivuilta, sekä osoitteesta maaseutu.fi/pohjois-savo.

LEADER

Paikalliseen kehittämiseen voit hakea rahoitusta Leader -ryhmiltä. Ota tällöin yhteyttä oman alueesi Leader-ryhmään:

Kehittämisyhdistys Kalakukko ry

www.kalakukkory.fi

Kuopion maaseutualueet, Kaavi, Rautavaara, Siilinjärvi, Tuusniemi

Kehittämisyhdistys Mansikka ry

www.mansikkary.fi

Leppävirta, Rautalampi, Suonenjoki, Tervo, Varkaus, Vesanto

Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi ry

www.ylasavonveturi.fi

Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Vieremä

Kehittämisyhdistys SavonLuotsi ry

www.savonluotsi.fi

Joroinen

Hakemusten käsittely, päätöksenteko ja maksatus

Tukien haku on jatkuvaa, mutta hakemukset käsitellään ELY-keskuksessa valintajaksoittain. Valintajaksot löytyvät ELY-keskuksen verkkosivuilta www.ely-keskus.fi ► Pohjois-Savo ► elinkeinot ► maaseutuelinkeinot ► Maaseudun kehittäminen.

Tuettavien hankkeiden valinnassa ELY-keskus käyttää valtakunnallisia valintaperusteita. Valintaperusteiden tarkoituksena on varmistaa hakijoiden yhdenvertainen kohtelu, parantaa varojen käyttöä ja kohdentaa tuki toimenpiteiden tavoitteiden mukaisesti, huomioiden CAP-suunnitelman ja alueellisen kehittämissuunnitelman painotukset.

Valintaperusteissa painotetaan muun muassa seuraavia asioita:

Kehittämishankkeet:

- Edistää CAP-suunnitelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista
- Kustannustehokkuus
- Vaikuttavuus
- Edistää kestävä kehityksen tavoitteita
- Laatu

Yritystuet:

- Toteutuspaikka
- Soveltuvuus
- Toteutettavuus
- Liiketoiminnallisuus
- Työllisyysvaikutukset
- Kokonaiskestävyys

Eri tukimuotojen valintaperusteisiin voit tutustua osoitteessa maaseutu.fi.

Päätöksentekoa ohjaavat lisäksi EU:n ja kansalliset säädökset.

Tukien maksatuksia haetaan ainoastaan sähköisesti Hyrrä-asointipalvelussa. Tukea haetaan maksuun jälkikäteen toimenpiteen aloittamisen jälkeen. Tuettavia toimenpiteitä ei kuitenkaan saa aloittaa ennen kuin tukihakemus on toimitettu Hyrrässä vireille. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että tuensaaja on toteuttanut tukipäätöksellä hyväksytyt toimenpiteet sekä noudattanut tuen ehtoja. Tuen maksamisen edellytykset vaihtelevat tukimuodoittain, joten tukipäätös ehtoineen on hyvä lukea huolellisesti. Maksuhakemuksen liitteisiin tulee toimittaa kaikki tuen maksamisen edellytyksenä vaadittavat liitteet, näin varmistat tuen sujuvan maksamisen.

Tutustu myös

www.ely-keskus.fi/maaseudunkehittäminen

Kootusti alueellisesta tiedosta. Muista valita oman alueesi ELY-keskus sivulla olevasta alasvetovalikosta.

www.maaseutu.fi

Sivusto kokoaa yhteen EU:n maaseutupolitiikkaan liittyvän tiedon.

www.maaseutu.fi/Pohjois-Savo

Tietoa EU:n maatalous- ja maaseuturahoituksesta, Pohjois-Savon maaseutuverkoston yhteystiedot, Pohjois-Savon maaseudun kehittämissuunnitelma, uutisia maaseudulta ja hanketarinoita menneiltä vuosilta.

www.maaseutuverkosto.fi

Maaseudun kehittäjien yhteinen verkosto. Liity mukaan Mahdollisuudet kasvavat maaseudulla Pohjois-Savo keskusteluryhmään

www.agrihub.fi

Maatalouden osaamisverkosto, maatila- ja puutarhayrittäjien tueksi.

Julkaisija: Pohjois-Savon ELY-keskus
Kuvat: Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, Maaseutuverkosto
Paino: PunaMusta Oy

Pohjois-Savon ELY-keskus
Postiosoite: PL 2000, 70101 Kuopio
Käyntiosoite: Kallanranta 11, Kuopio
Puhelinvaihte: 0295 026 500

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

maaseutu.fi

maaseutuverkosto.fi